

Termeni de referință pentru selectarea unui expert/ unei experte/ grup de experți/ experte (echipă de persoane fizice) pentru elaborarea Raportului Tematic/ Studiului „Respectarea dreptului la educație al copiilor cu tulburare de deficit de atenție/ hiperactivitate (ADHD) în Republica Moldova”

Profil: Oficiul Avocatului Poporului este Instituția Națională pentru Protecția Drepturilor Omului și activează în baza Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul).

Potrivit art. 17 alin. (1) din Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), Avocatul Poporului pentru drepturile copilului asigură implementarea, la nivel național, de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile, a prevederilor Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și ale altor tratate internaționale din domeniu la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 29 alin. (6) din Legea nr. 52/2014, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului poate prezenta public rapoarte tematice privind respectarea drepturilor și libertăților copilului.

Context și justificare: Toți copiii sunt egali în drepturi și trebuie să beneficieze, fără nicio discriminare, de toate drepturile consacrate de Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului. În acest sens, articolul 2 al Convenției obligă statele să garanteze exercitarea drepturilor tuturor copiilor în condiții de egalitate, iar articolele 28 și 29 consacră dreptul copilului la educație și stabilesc că aceasta trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității, talentelor și aptitudinilor sale. Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului subliniază, în Comentariul general nr. 1 (2001), că educația trebuie să fie centrată pe copil, să îi respecte demnitatea și să îi dezvolte capacitatea de a se bucura de toate drepturile omului.

Garantarea efectivă a dreptului la educație presupune un sistem de învățământ capabil să răspundă diversității nevoilor copiilor. În acest sens, UNESCO definește educația incluzivă ca fiind „un proces de identificare și de răspuns la diversitatea nevoilor

tuturor cursanților, prin creșterea participării acestora la procesul de învățare, la viața culturală și comunitară și prin reducerea excluziunii din și în cadrul educației”¹.

Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, în deplină concordanță cu instrumentele de diagnosticare DSM-5 și ICD-10, tulburarea de deficit de atenție/ hiperactivitate (ADHD) este o tulburare de neurodezvoltare caracterizată printr-un tipar persistent de neatenție și/sau hiperactivitate-impulsivitate, care are un impact negativ direct asupra funcționării academice, ocupaționale sau sociale². Din aceste considerente, exercitarea efectivă a dreptului la educație al copiilor cu ADHD necesită măsuri educaționale și de sprijin adaptate nevoilor individuale ale acestora.

În acest context, în conformitate cu Planul de acțiuni al Oficiului Avocatului Poporului pentru anul 2026 și a Programului de Parteneriat încheiat între Oficiul Avocatului Poporului și UNICEF pentru anii 2025-2026, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului inițiază contractarea unui expert/ unei experte/ grup de experți/ experte pentru elaborarea Raportului tematic/ Studiului „Respectarea dreptului la educație al copiilor cu tulburare de deficit de atenție/ hiperactivitate (ADHD) în Republica Moldova”.

Scopul studiului: analiza măsurii în care cadrul normativ, politicile publice și practicile instituționale asigură exercitarea dreptului la educație al copiilor cu tulburare de deficit de atenție/ hiperactivitate (ADHD) în instituțiile de învățământ preșcolar, școlar, extrașcolar și vocațional din Republica Moldova, în raport cu standardele internaționale în domeniu, și formularea de recomandări pentru perfecționarea cadrului normativ și/sau consolidarea incluziunii educaționale (identificare, evaluare și sprijin).

Metodologie:

Abordare: Studiul va utiliza o abordare bazată pe drepturile copilului, participativă și fundamentată pe metode mixte de cercetare.

Colectarea datelor: Analiza cadrului normativ național și internațional, a politicilor publice, studiilor și datelor disponibile privind copiii cu ADHD, completată de interviuri, focus-grupuri și studii de caz. Grupurile incluse în cercetare vor fi: părinți, cadre didactice care predau copiilor cu ADHD, cadre didactice de sprijin, psihologi școlari, specialiști ai serviciilor de asistență psihopedagogică, experți din domeniul educației incluzive.

¹ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000177849>

² <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-disorders>

Aspectele analizate în cadrul cercetării vor include:

- Cadrul legal privind educația incluzivă din perspectiva diferențierii suportului educațional pe tipuri de necesități, în particular ADHD;
- Mecanismele de identificare și de diagnostic al ADHD, cooperarea intersectorială;
- Mecanismele de evaluare și determinare a cerințelor educaționale speciale și a măsurilor de sprijin;
- Accesul la serviciile de suport educațional, inclusiv asistență psihopedagogică;
- Evaluarea performanțelor educaționale ale copiilor cu ADHD;
- Pregătirea specializată a cadrelor didactice pentru lucrul cu copiii cu ADHD și adaptarea procesului educațional la nevoile acestora;
- Implicarea și sprijinirea părinților în procesul educațional;
- Colaborarea dintre familie, instituțiile de învățământ și serviciile de asistență psihopedagogică pentru asigurarea educației incluzive de calitate pentru copiii cu ADHD;
- Provocările și bunele practici privind incluziunea educațională a copiilor cu ADHD.

Analiza datelor: Triangularea informațiilor obținute din analiza documentară și cercetarea calitativă, pentru identificarea bunelor practici și a lacunelor în asigurarea dreptului la educație al copiilor cu ADHD.

Sarcinile de bază ale expertului/ expertei/ grupului de experți/ experte:

Expertul/ experta/ grupul de experți/ experte contractat/ ă/ ți/ e, în strânsă coordonare cu Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, va realiza următoarele sarcini:

- Elaborarea conceptului și metodologiei Raportului tematic;
- Analiza legislației naționale, precum și a standardelor internaționale prin prisma respectării dreptului la educație al copiilor cu tulburare de deficit de atenție/ hiperactivitate;
- Acumularea, generalizarea și analiza informațiilor relevante: datele statistice, rapoartele anuale și tematice elaborate de Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, rapoartele elaborate de către organizațiile guvernamentale și

neguvernamentale în domeniul drepturilor copilului și dreptului la educație, alte resurse informaționale;

- Organizarea și desfășurarea ședințelor de lucru, focus-grupurilor și interviurilor cu reprezentanții autorităților publice, instituțiile relevante, părinții, copiii și alți actori implicați, în vederea colectării datelor calitative și validării constatărilor preliminare;
- Identificarea, cartografierea și analiza circumstanțelor și a factorilor care limitează sau împiedică exercitarea dreptului copiilor cu tulburare de deficit de atenție/ hiperactivitate la educație;
- Analiza opiniilor și recomandărilor formulate de copii în cadrul Forumului Național al Drepturilor Copilului, Consiliului Consultativ al Copiilor, Consiliului Național al Elevilor, altor consilii și grupuri de copii, inclusiv cele facilitate de către organizații neguvernamentale (de ex. CNPAC, CIDDC, Terre des Hommes, Ave Copiii, Parteneriate pentru fiecare copil) și de către copiii ce au fost consultați în procesul elaborării rapoartelor tematice ale Avocatului Poporului pentru drepturile copilului;
- Elaborarea recomandărilor cu privire la îmbunătățirea legislației, consolidarea mecanismelor existente și capacităților instituționale și profesionale, în vederea respectării dreptului copiilor cu tulburare de deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD) la educație în Republica Moldova;
- Coordonarea proiectului Raportului cu Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, redactarea și elaborarea variantei finale a Raportului;
- Participarea la prezentarea publică a Raportului.

Termene și livrabile:

Livrabil	Conținut	Termen
Raport inițial	Conceptul metodologic al studiului, planul detaliat de lucru, instrumentele de colectare a datelor	Septembrie 2026
Raport de colectare a datelor	Sinteza constatărilor preliminare rezultate din analiza standardelor internaționale, practicii altor state, jurisprudenței CtEDO, cadrului normativ național, discuții de focus-grup, interviuri, consultări cu autorități, copii și alte părți interesate etc.	Octombrie 2026

Proiectul raportului	Analiza integrată a datelor colectate, identificarea lacunelor legislative și instituționale, constatări și recomandări preliminare	Noiembrie 2026
Raport final	Versiunea finală a raportului, incluzând constatări, concluzii și recomandări de politici publice și modificări legislative, precum și un rezumat executiv	Decembrie 2026
Prezentare publică	Prezentarea rezultatelor studiului în cadrul unui eveniment cu participarea autorităților publice, partenerilor de dezvoltare, copiilor și altor actori relevanți	2027

Cerințe minime obligatorii față de candidați:

- Studii superioare în drept, științele educației, sociologie, psihologie, psihopedagogie sau domenii conexe;
- Cunoștințe solide în domeniul drepturilor omului și/sau drepturilor copilului;
- Cunoștințe privind incluziunea educațională a copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale (CES);
- Cunoștințe relevante, experiență și competențe demonstrate în elaborarea documentelor de politici în domeniu, metodologiilor și instrumentelor de monitorizare a drepturilor omului/ copilului;
- Cunoașterea limbii române;
- Competențe digitale, necesare realizării sarcinilor.

Abilități personale:

- Responsabil/ă, punctual/ă;
- Abilități excelente de analiză și sinteză;
- Lucru în echipă.

Conținutul dosarului de participare la concurs:

1. CV-ul/ -urile candidatului/ candidatei/ candidaților;
2. Scrisoarea de intenție;
3. Conceptul metodologiei de lucru propusă a fi utilizată;
4. Viziunea succintă asupra structurii și conținutul Raportului;

5. Dovezi documentare/ link-uri ce confirmă experiența profesională/ prestarea serviciilor similare (pot fi menționate în CV);
6. Oferta financiară.

* În Oferta financiară se va indica prețul net (la card) pentru serviciile specificate, în lei moldovenești.

Oferta va include toate costurile aferente contractului. Oficiul Avocatului Poporului nu va acoperi alte costuri suplimentare.

** Se poate aplica ca echipă (grup de persoane fizice). În cazul persoanelor fizice ce aplică în format de echipă, trebuie să se specifice responsabilitatea de lider de echipă (cel/cea care va livra produsul final).

*** Achitarea serviciilor se va efectua din surse UNICEF.

Criterii de evaluare	Punctaj maxim
<i>Studii și abilități</i>	
Studii postuniversitare	10
<i>Experiență profesională</i>	
Cel puțin 5 ani de experiență profesională în domeniul drepturilor omului/ copilului	10
Cel puțin 2 ani de experiență în elaborarea metodologiilor, studiilor, rapoartelor și analiză/ consultanță în domeniul drepturilor omului/ copilului, inclusiv aspecte legate de incluziunea educațională a copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale (CES)	20
<i>Conceptul și metodologia cercetării ce urmează a fi efectuată</i>	
Abordarea aspectelor specifice pentru realizarea sarcinilor de bază	15
Viziune de ansamblu asupra metodologiei de elaborare a produsului așteptat	15
<i>Oferta financiară*</i>	
Valoarea ofertei. Oferta cu cel mai mic preț. Justificarea costurilor pentru realizarea sarcinii.	30

* Următoarele oferte financiare vor fi punctate după formula: suma celei mai mici oferte/ suma ofertei evaluate x punctajul maxim stabilit (30)	
Total	100

Aranjamente instituționale:

Oficiul Avocatului Poporului va încheia cu expertul/ experta/ grupul de experți/ experte un contract de prestare a serviciilor, conform condițiilor indicate în Invitația de participare la concurs.

În procesul de prestare a serviciilor, expertul va comunica direct cu persoanele responsabile desemnate din cadrul Oficiului Avocatului Poporului.

Oficiul Avocatului Poporului va efectua plata după prestarea serviciilor, în baza unui act de predare-primire.

Modul de prezentare a dosarului:

Dosarul va fi depus în format electronic la adresa: secretariat@ombudsman.md, cu atașarea setului de documente scanate, indicându-se în titlul mesajului: „OAP/concurs_ Respectarea dreptului la educație al copiilor cu tulburare de deficit de atenție/ hiperactivitate (ADHD) în Republica Moldova” sau fizic la secretariatul OAP, pe adresa **mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor 11/3**.

Persoane de contact: Vitalina Ursu, consultantă principală în cadrul Direcției drepturile copilului, tel. 060370017, e-mail: vitalina.ursu@ombudsman.md.

Termenul - limită pentru depunerea dosarului este 26 august 2026